

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

**МАТЕРІАЛИ
II Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)**

26-27 жовтня 2018 р.

Частина II

**Дніпро
2018**

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назін Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крнлова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

О 72 Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26-27 жовтня 2018 р., м.Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. — Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. — 384 с.

У збірник вміщено матеріали II Всеукраїнської наукової конференції «**Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій**», що присвячені осмисленню стану та проблем сучасної освіти і науки в Україні та у світі, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних явищ в освітній та науковій сферах. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2018

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2018

структуру особистості не можна сприймати як систему, яка складається з різних груп психологічних властивостей [1,с.95]. К. Платонов запропонував теорію ієрархічної градації особистості. Ключовим для С. Рубінштейна є принцип детермінізму, а розвиток особистості залежить від історичного періоду, впливу навколишнього середовища, соціуму [1,с.97]. Теорія особистості Г. Костюка акцентує, що людина є суспільною істотою. Об'єктивна соціальна сутність особистості завжди реалізується суб'єктивними психічними засобами [1,с.99]. Соціальне відіграє велику роль в особистості, але на неї впливають біологічні та фізіологічні фактори.

На даний момент ми розуміємо, що особистість слід розглядати не лише як комплекс біологічних процесів, що формують поведінку, як говорили біхевіористи, а й як соціальне явище. Також не будемо заперечувати, що кожна особистість має цілком різні чинники, що вплинули на її формування, а також суто індивідуальні особливості.

Стисло розглянувши різні теорії особистості у психоаналізі, біхевіоризмі, неофрейдизмі, представників когнітивної пауки, російських і українських психологів та представників гуманістичного підходу у психології, зазначимо, що ця робота була написана з метою висвітлення основних питань поняття «особистість», порівняння вже існуючих теорій. Її мета – проаналізувати питання особистості в цілому, запропонувати такий погляд, який би охоплював всі важливі аспекти особистості для кожного напрямку психології і кожного з вище згаданих психологів.

Отже, особистість є сукупністю всіх індивідуально-психологічних особливостей людини, притаманних лише їй, має багатогранну структуру. Багато психологів розуміли її механізми і рушійні сили по-своєму, але їх надбання потрібні нам для подальшого дослідження особистості, адже це питання на сьогодні повністю не вивчене й залишається об'єктом наукових дискусій.

Список використаних джерел

1. Варій М. Й. *Психологія особистості: навч. пос.* – К.: Центр учбової літератури, 2008, – 592 с.
2. Ковалев А. Г. *Психология личности / 3-я ред.* – М. Просвещение, 1969, – 391 с.
3. Маслаев О. И. *Психология личности.* – Д.: Сталкер, 1997, – 416 с.
4. Маклаков А. Г. *Общая психология: уч. для вузов.* – СПб.: Питер, 2016, – 589 с.
5. *Психология. Полный энциклопедический справочник [Электронный ресурс] / сост. Мецержакова Б., Зинченко В.* – режим доступа: www.kiex.ru/g33.
6. Пузырева А. А., Архангельской В. В. *Психология личности: хрест. пос. по психологии / под. ред. Гиппенрейтер Ю. Б.* – М.: АТС: Астрель, 2009, – 624 с.
7. Рубинштейн С. Л. *Основы общей психологии / Абульханова К. А., Шадриков В. Д.* – СПб.: Питер 2003, – 713 с.

В. Н. Стусь, Н. Н. Моисеенко, Е. В. Николаева

ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ МЕДИЦИНСКИХ СОТРУДНИКОВ

Профессиональное выгорание (синдром эмоционального выгорания) – синдром, который развивается на фоне хронического стресса и ведет к истощению эмоционально-энергетических ресурсов работающего человека.

Актуальность этой проблемы продемонстрирована в нескольких исследованиях. Было показано, что распространенность синдрома эмоционального выгорания (далее - СЭВ) среди врачей психиатров, психиатров-наркологов, психотерапевтов составляет около 80%. Признаки СЭВ различной степени выраженности имели место быть у 58% специалистов, а у 16% наблюдался развернутый характер с проявлением всех стадий СЭВ. В США проводилось исследование, по результатам которого 45,8% врачей чувствовали как минимум 1 симптом выгорания [3, 4]. Выгорание формируется еще в студенческие годы, так как установлено, что распространенность выгорания у студентов-медиков колеблется от 31% до 49,6% [2, 3].

Medscape создали опрос, в котором попросили врачей выделить основные причины СЭВ и в качестве главных причин недовольства звучали: «Слишком много бюрократической работы, слишком много рабочих часов, низкий уровень доходов и повышение компьютеризации практики» (Pescham, 2015).

Возникновение СЭВ чаще всего обусловлено такими причинами: 1) неудовлетворенность профессией, которая основана на осознании неправильности ее выбора; 2) неразрешенные личностные конфликты специалиста; 3) нехватка условий для самовыражения личности на работе, когда подавляются экспериментирование и инновации; 4) работа без возможностей дальнейшего обучения и профессионального роста; 5) вкладывание в работу больших личностных ресурсов при недостатке признания и положительной оценки; 6) работа с пациентами, которые сопротивляются помощи; 7) напряженность и конфликтность в профессиональной сфере, недостаточная поддержка со стороны коллег или их излишняя критика; 8) монотонность работы, особенно если её смысл кажется сомнительным.

Клинические проявления СЭВ может проявляться такой симптоматикой: психопатологические проявления (хроническая усталость, снижения памяти и внимания, потеря мотивации, сниженный интерес, цинизм, агрессивность, возможно развитие тревожного и депрессивного расстройств), наблюдается связь между развитием СЭВ и зависимостью от алкоголя или психоактивных веществ; соматические проявления (головная боль, синдром раздраженного кишечника, тахикардия, аритмия, артериальная гипертензия), возможно обострение хронических заболеваний (бронхиальная астма, псориаз), а также частые простудные заболевания.

Наличие каких-то из этих причин в комплексе с клиническими проявлениями может свидетельствовать о профессиональном выгорании личности.

Лечением является качественная и своевременная психологическая поддержка, и ранняя профилактика, которая зависит не только от сотрудника, но и от руководителя (создание и поддержание «здорового рабочего окружения», признание результатов работы, возможность сотрудников участвовать в принятии важных для них решений, программы для психологической поддержки каждого сотрудника и т.д.) [1].

Заглядывая, в вероятно уже недалекое будущее, когда футурологи прогнозируют замену врача роботами-эти проблемы исчезнут сами по себе. Но появятся другие, на фоне которых «выгорание» покажется совсем не «проблемой».

Список использованных источников

1. Смирнова И. Е. Оценка и критерии профессионального выгорания // Научное обеспечение системы повышения квалификации кадров. – 2014. – Вып. 3 (20). – С. 43-47. 2. Dyrbye LN, Massie FS Jr., Eacker A, Harper W, Power D, Durning SJ, et al. Relationship between burnout and professional conduct and attitudes among US medical students // JAMA. 2010; 304: 1173–80. 3. Romani, M; Ashkar, K. Burnout among physicians. The Libyan Journal Of Medicine. Sweden, 9, 23556, Feb. 17, 2014, ISSN: 1819-6357. 4. Shanafelt TD, Sonja B, Litjen T, Dyrbye LN, Sotile W, Daniel S, et al Burnout and satisfaction with work-life balance among US physicians relative to the general US population // JAMA Intern Med. 2012; 172; 1377–85.

Ж. О. Каумбаева

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ КАЧЕСТВ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ В КОЛЛЕДЖЕ

В настоящее время требования общества к будущим специалистам становятся все более сложными, так как сегодня образование и воспитание будущих специалистов должно соответствовать требованиям развития системы образования в стране и